

Holh phunphun le holh phun hnih hmang mi ngakchia: tthathnemnak le zuamcawhnak pawl

Aa tlak mi
pawl cu
0-18
kum

<https://raisingchildren.net.au/newborns/connecting-communicating/bilingualism-multilingualism/bilingualism>

A biapi bik tinhmi

- Bilingual na si ah cun, holh phun hnih na hmang tinak si. Multilingual na si ah cun, holh phun hnih nak tam na hmang tinak si.
- Holh phunphun silo le holh phun hnih hmang mi ngakchia zohkhenhnak cu tthathnemnak tam pi a ngei. Tch, a fek mi chungkhar le nunphung pawl hmunkhat ah fonhnak a ser khawh.
- Holh phunphun silo le holh phun hnih hmang mi ngakchia zohkhenhnak cu zuamcawhnak tam pi a ngei. Tch, cu nih cun caan tam pi lak le thazaang chuah a herh.

Holh phunphun le holh phun hnih hmang mi ngakchia cawisan a tthathnemnak

[Holh phunphun silo le holh phun hnih hmang mi ngakchia cawisan](#) cu ngakchia ca lawng ah si loin, na chungkhar le zatlang bu ca zong ah a ttha mi si.

Ngakchia: holh phunphun le holh phun hnih hman a tthatnak pawl

Ngakchia ca'h, holh phun khat leng in chim tik ah aa pehtlai mi:

- Cawnnak phichuak a ttha deuh – holh phunphun silo le holh phun hnih a hmang mi ngakchia cu ttha tein khua an ruat kho deuh, harnak ton mi pawl a phi chuah nak ah an i fawih deuh, holh ningcang ttha deuh in an i fiang, cun rian tam pi ttuannak ah an thiam deuh
- Hmai lei nunlam pumcawmnak ah rian phun tam pi le duhmi thim khawh nak caan ttha an ngei deuh.

Cun, na fa cu holh phun khat nak tam holh in a tthan ah cun, **Ttha deuh in mah le mah ii zumh, ii hngalh le sining theihnak** an ngei lai. Hi hi a ratnak cu:

- An co mi ro kong ah lung ii hmuihnak
- Chungkhar le midang he holh phun dang in chawnhbiaknak le pehtlaihnak an ngeih tik ah mah le mah ii zumhnak
- Ringawn, zukcawl, ca tbk ah holh phun khat nak tam in i fian le i nuamh khawh nak

Chungkhar: holh phunphun le holh phun hnih hman a tthatnak

Na chungkhar ca'h, na fa le sin ah holh phun phun le na holh tthancho ter:

- Na chungkhar kar ah chawnhbiaknak tthan cho ter
- Lungthin ruahnak fonh in tthat ter
- na ca'h a fawi deuh nak le na fa le nih na nunphung an theihnak hnga tuah
- Na chungkhar nih nunphung sining le ngaihmi theihternak cu bawm hna.

Zatlang Bu: holh phunphun le holh phun hnih hman tthatnak

Zatlang bu ngan deuh ca'h, ngakchia nih holh phunkhat nak tam a chimnak nih a sawh duh mi cu:

- zatlang bu chung a tel mi paoh aa lo lo mi holh le nunphung a upat nak cu ttha deuh in a theih ter hna
- Ngakchia cu an tthan tik ah fawi te'n khual tlawn le ram dang le phung aa khat lo mi ram ah fawi deuh in rian a ttuan ter khawh hna
- Ngakchia nih aa lo lo mi nunphung upat ding cu an ii fiang.

Holh phunphun le holh phun hnih hmang mi ngakchia zohkhenhnak ah a cang kho mi zuamcawhnak

Holh phunphun silo le holh phun hnih hmang mi ngakchia zohkhenhnak nih **Mirang holh lawng holh ding hnek nak** telh in zuamcawhnak pawl a ngeih hna. Cu nih a sawh duh tawn mi cu rian tamtuk, le caan sau ca bia kamnak tuah a si.

Tch, na fa cu holh phunphun silo le holh phun hnih hmang ding in zohkhenhnak na tuah tik ah, na herh mi cu:

- Mirang holh i thim ding hneknak a um hmanh ah na chuahkehnak holh cu ii tlaih peng
- na chuahkehnak holh hmang ding in nang mah le nang mah cun na fa cu tha ii pe peng uh
- na fa cu holh phunphun le holh phun hnih hman a tthatnak a fiannak ding in bawm
- na fa nih holh phun hnihnak le holh dang dang a theih le a hman leng mang khawh nak hnga caan ttha ser piak
- na fa syama te he bia ii ruah uh law na zuam nak ca'h bawmhna na hmuh lai
- Mah le mah bawmhna – Tch, holh phun hnih cawnnak but bk ah holh phunphun le holh phun hnih hmang mi ngakchia zohkhenhnak le na zatlang bu ah thil herh kawlnak a tuah mi na hawikom le chungkhar hna he biaruahnak.

Achelcaan ah hi zuamcawhnak hi a har tuk tiah na ruah a si ah cun, holh phunphun hman tthatnak kong ruahnak nih an bawmh khawh men – a hleikhun in chungkhar fek te'n fonhnak ah nang mah le na fa tthanchonak bawmhna lam zong a si. Midang nu le pa he bawmhna ii hrawmh, ruahnak ii cheuh le hmuh tonmi ii chimh zong bawmhna ngan pi a si ko.

Holh phunphun le holh phun hnih hmanna: khulrang biaha

Ngakchia nih holh dangdang kar lak ii aa dannak a fiang maw?

Ngakchia nih a no lio ah holh phun hnih silo le cu nak tam in caan khat te ah a cawn ah cun holh pawl an ii dannak cu a fiang kho. Tch, Pi le sinah German holh, le cachimtu sinah Mirang holh holh ding a herh kha rang te'n an hngalh khawh.

Holh phunphun le holh phun hnih holh nak nih ngakchia Mirang holh cawnnak ah zeitin dah a umter?

Inn ah chungkhar holh in a holh mi a si ah cun sianginn ah Mirang ca cawnding ah Mirang holh rikhia mi lawng a ngei mi nu le pa hna sin a tthang mi ngakchia sin ah a um kho. Cu a ruang cu a chuahkehnak holh ah fek te'n tuahnak nih holh hnih nak cawnnak a fawi ter deuh.

Holh phunphun le holh phun hnih hmanna nih ca rel le ttial(literacy) cu zeitindah a um ter?

Holh phun khat leng in ttialnak a hmang mi holh phunphun le holh phun hnih a hmang mi ngakchia – Tch Spanish le Mirang – silo le a dang ttialnak sysytem – Tch – Tuluk le Mirang – Mirang ca in thiam tak in ttial le rel kho dirhmun. Mirang holh lawng a hmang mi khuktthi rual hna nak in cafang kalning le aw chuah ning pehtlaihnak cu ttha deuh in an i fiang.

Holh phunphun le holh phun hnih hmanna nih biachim tthanchonak zeitindah a umter?

Ngakchia dih lak aa lo lo mi sining in biachimnak an tthang cho. Caan khat te ah holh phunkhat nak tam deuh cawnnak nih na fa ze i tluk tuan si lo le rang in holh a cawn timi a hnorsuang lo. Chikhat cu ngakchia nih holh phunphun le holh phun hnih hmang mi nih an holh he an cawh khawh, asinain an mah te'n holh phunkhat nak tam an hman tik ah ah an fiang tthan ko.